

Hasičský záchranný sbor České republiky

**Základním úkolem
Hasičského záchranného sboru
České republiky
je chránit životy a zdraví obyvatel,
životní prostředí, zvířata a majetek
před požáry
a jinými mimořádnými událostmi
a krizovými situacemi.**

Od historie k dnešku

I když první placený hasičský sbor byl na českém území založen už v roce 1853 v Praze, jak v průběhu druhé poloviny 19. století, tak i po vzniku Československé republiky až do druhé světové války ležela hlavní odpovědnost za hašení požárů na dobrovolných hasičských sborech měst a obcí. První český dobrovolný sbor hasičů byl založen v roce 1864 ve Velvarech. Jednotky požární ochrany (PO) z povolání existovaly jen v některých větších městech.

K zásadní reorganizaci požární ochrany dochází po druhé světové válce, zejména v souvislosti s přijetím zákona č. 35/1953 Sb., o státním požárním dozoru a požární ochraně. Na jeho základě se výkonnými jednotkami PO staly veřejné a závodní jednotky a požární ochrana byla budována na principech vojensky organizované složky.

Přijetím zákona o požární ochraně č. 18/1958 Sb. však dochází k postupné decentralizaci požární ochrany a následnému oslabení její úrovně.

Sedesátá léta minulého století jsou proto charakterizována snahou o zavedení nové právní úpravy požární ochrany.

Počátkem 70. let minulého století se začal měnit podíl zásahové činnosti jednotek PO ze zásahů u požárů ve prospěch technických zásahů. Profesionální jednotky PO svou akceschopností postupně nahrazovaly některé druhy technických služeb. Této skutečnosti bylo nutné přizpůsobit právní úpravu a organizaci.

Dnem 1. července 1986 byl zřízen Sbor požární ochrany, v jehož rámci se vytvářejí správy Sboru PO [hlavní správa Sboru PO na Ministerstvu vnitra, okresní (městské) a krajské správy Sboru PO], které vykonávají státní správu na úseku požární ochrany a řídí útvarů Sboru PO.

Dnem 1. ledna 1995 vznikl Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) v čele s vrchním požárním radou ČR. HZS ČR tvořily ředitelství HZS ČR, vzdělávací a technická zařízení Ministerstva vnitra, hasičské záchranné sbory okresů, Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy a hasičské záchranné sbory měst Brna, Ostravy a Plzně.

Na přelomu tisíciletí byla působnost Ministerstva vnitra rozšířena o problematiku ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému a krizového řízení. V souvislosti s tím byly Parlamentem České republiky projednány a schváleny nové zákony.

Nová právní úprava, která nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2001, znamenala zásadní změnu v postavení, působnosti a organizaci HZS ČR. Dosavadní okresní uspořádání bylo nahrazeno krajským uspořádáním [generální ředitelství HZS ČR a hasičské záchranné sbory krajů (HZS krajů)].

V roce 2009 byl do organizační struktury HZS ČR začleněn Záchranný útvar HZS ČR, dislokovaný v Hlučíně a posléze i ve Zbirohu a v Jihlavě.

Působnost a úkoly HZS ČR

HZS ČR je jednou ze základních složek integrovaného záchranného systému. V novém krajském organizačním uspořádání působí od 1. ledna 2001.

HZS ČR plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy, kterými jsou zejména:

- zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), ve znění zákona č. 183/2017 Sb.,
- zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákonem č. 320/2015 Sb. je stanovena nová organizační struktura HZS ČR a jsou vymezeny základní úkoly HZS ČR.

HZS ČR plní i mimořádné úkoly, poskytuje humanitární pomoc v rámci České republiky a ve spolupráci s Ministerstvem

zahraničních věcí organizuje přijímání humanitární pomoci poskytované České republiky ze zahraničí a poskytování humanitární pomoci České republiky do zahraničí.

HZS ČR tvoří generální ředitelství HZS ČR, které je součástí Ministerstva vnitra, HZS krajů, Záchraný útvar HZS ČR a Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany (dále jen „škola“). Součástí generálního ředitelství HZS ČR jsou také vzdělávací, technická a jiná účelová zařízení: Školní a výcvikové zařízení HZS ČR, Technický ústav požární ochrany, Hasičský útvar ochrany Pražského hradu, Institut ochrany obyvatelstva a Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR.

Generální ředitelství HZS ČR plní úkoly Ministerstva vnitra na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému a krizového řízení s výjimkou oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti.

Generální ředitelství HZS ČR řídí HZS krajů, Záchraný útvar HZS ČR a školu, které jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami.

Úkoly HZS ČR plní příslušníci HZS ČR ve služebním poměru podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a zaměstnanci HZS ČR v pracovním poměru podle zákoníku práce.

Hlavní oblasti činnosti HZS ČR

- zásahová činnost (likvidace požárů, následků živelních pohrom a jiných mimořádných událostí),
- výkon státního požárního dozoru,
- preventivně výchovná činnost,
- ochrana obyvatelstva,
- poskytování humanitární pomoci v rámci České republiky i do zahraničí,
- tvorba právních předpisů v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému a krizového řízení.

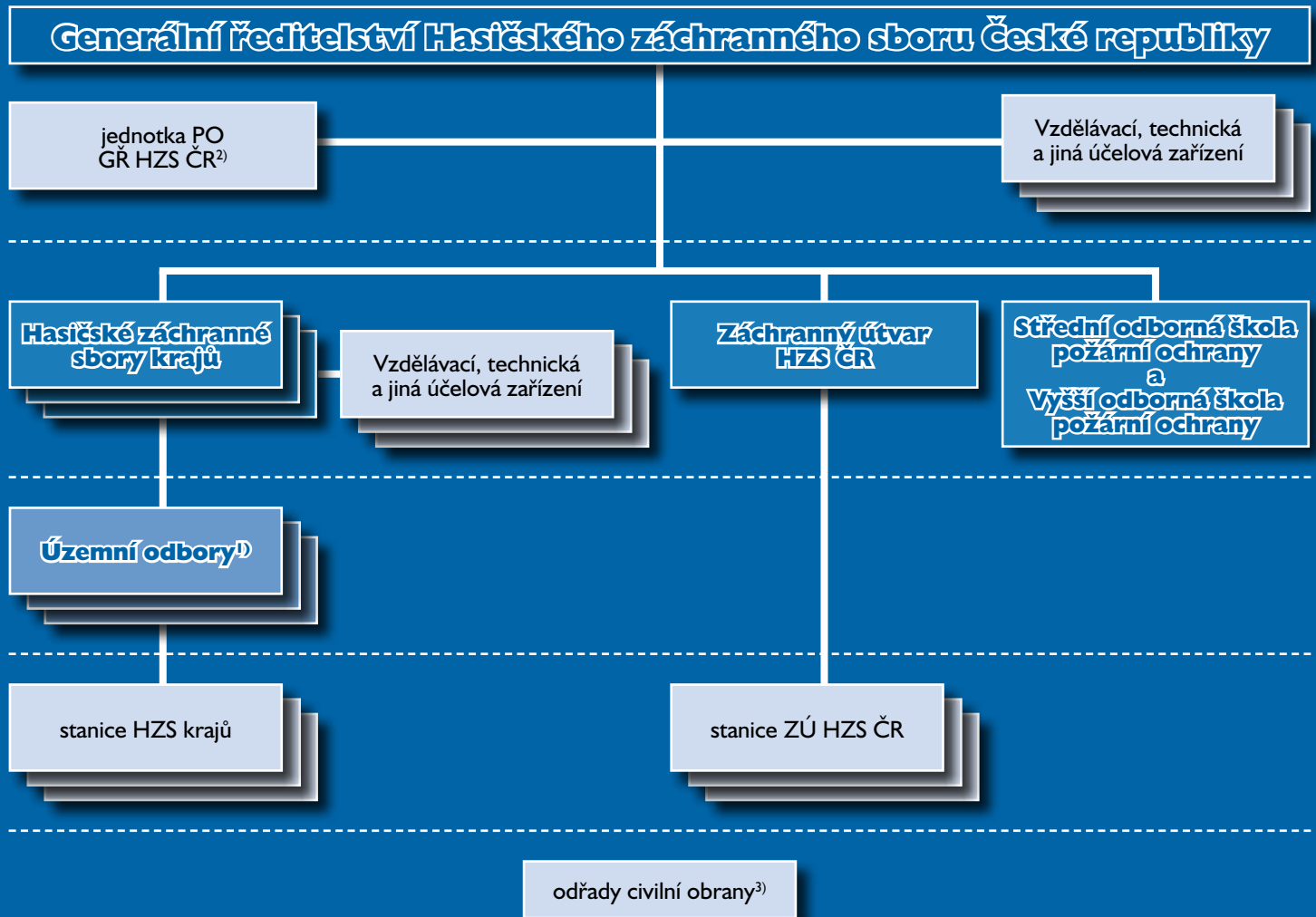

HASIČI

HASIČI

Organizační struktura HZS ČR

1) HZS hl. m. Prahy se nečlení na územní odbory.

2) Podle § 65 odst. 2 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, Ministerstvo vnitra může k plnění mimořádných úkolů na úseku požární ochrany zřídit jednotku generálního ředitelství HZS ČR.

3) Podle § 10 odst. 1 zákona č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), generální ředitelství HZS ČR, HZS kraje a ZÚ HZS ČR mohou k plnění úkolů za stavu ohrožení státu a válečného stavu zřízovat a organizačně, materiálně a personálně připravovat odřady civilní obrany z jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo jejich částí.

Hasičské záchranné sbory krajů

HZS hl.m. Prahy krajské ředitelství: Praha
stanice: č. 1 — Sokolská, č. 2 — Petřiny, č. 3 — Holešovice, č. 4 — Chodov,
č. 5 — Strašnice, č. 6 — Krč, č. 7 — Smíchov, č. 8 — Radotín, č. 10 — Satalice,
č. 11 — Modřany

HZS Středočeského kraje krajské ředitelství: Kladno
územní odbory: Benešov, Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav,
Nymburk, Příbram
stanice: Benešov, Vlašim, Beroun, Hořovice, Kladno, Jílové, Rakovník, Roztoky,
Řevnice, Slaný, Stochov, Kolín, Český Brod, Ovčáry-TPCA, Říčany, Kutná Hora, Čáslav,
Uhlířské Janovice, Zruč nad Sázavou, Mělník, Kralupy nad Vltavou, Neratovice, Mladá
Boleslav, Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Mnichovo Hradiště, Stará Boleslav,
Nymburk, Poděbrady, Příbram, Dobříš, Sedlčany

HZS Jihočeského kraje krajské ředitelství: České Budějovice
územní odbory: České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek,
Prachatice, Strakonice, Tábor
stanice: České Budějovice, České Budějovice-Suché Vrbné, Trhové Sviny, Týn nad
Vltavou, Český Krumlov, Frymburk, Kaplice, Křemže, Jindřichův Hradec, Dačice,
Třeboň, Písek, Milevsko, Prachatice, Vimperk, Strakonice, Blatná, Vodňany, Tábor,
Soběslav

HZS Plzeňského kraje krajské ředitelství: Plzeň
územní odbory: Domažlice, Klatovy, Plzeň, Rokycany, Tachov
stanice: Domažlice, Staňkov, Klatovy, Horažďovice, Sušice, Plzeň I-Košutka, Plzeň
2-Slovany, Plzeň 3-střed, Nepomuk, Nýřany, Plasy, Přeštice, Rokycany, Radnice,
Tachov, Stříbro

HZS Karlovarsého kraje krajské ředitelství: Karlovy Vary
územní odbory: Cheb, Karlovy Vary, Sokolov
stanice: Cheb, Aš, Mariánské Lázně, Karlovy Vary, Toužim, Sokolov, Kraslice, Chemické
závody Sokolov

HZS Ústeckého kraje krajské ředitelství: Ústí nad Labem
územní odbory: Děčín, Chomutov, Litoměřice, Most, Teplice, Ústí nad Labem, Žatec
stanice: Děčín, Česká Kamenice, Šluknov, Varnsdorf, Chomutov, Klášterec nad Ohří,
Litoměřice, Lovosice, Roudnice nad Labem, Štětí, Ústě, Most, Litvínov, Teplice, Bílina,
Duchcov, Ústí nad Labem, Petrovice, Žatec, Louny, Podbořany

HZS Libereckého kraje krajské ředitelství: Liberec
územní odbory: Česká Lípa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily
stanice: Česká Lípa, Jablonné v Podještědí, Jablonec nad Nisou, Tanvald, Liberec,
Raspnava, Semily, Jilemnice, Turnov

HZS Královéhradeckého kraje krajské ředitelství: Hradec Králové
územní odbory: Hradec Králové, Jičín, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov
stanice: Hradec Králové-U Přívozu, Hradec Králové-Pražská, Nový Bydžov, Jičín,
Hořice, Nová Paka, Velké Poříčí, Broumov, Jaroměř, Rychnov nad Kněžnou, Dobruška,
Trutnov, Dvůr Králové, Vrchlabí

HZS Pardubického kraje krajské ředitelství: Pardubice
územní odbory: Chrudim, Pardubice, Svitavy, Ústí nad Orlicí
stanice: Chrudim, Hlinsko, Seč, Pardubice, Holice, Přelouč, Svitavy, Litomyšl, Moravská
Třebová, Polička, Ústí nad Orlicí, Králupy, Lanškroun, Vysoké Mýto, Žamberk

HZS Kraje Vysočina krajské ředitelství: Jihlava
územní odbory: Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou
stanice: Havlíčkův Brod, Chotěboř, Ledec nad Sázavou, Světlá nad Sázavou, Jihlava,
Polná, Telč, Třebíč, Pelhřimov, Humpolec, Kamenice nad Lipou, Pacov, Třebíč, Hrotovice,
Jemnice, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Žďár nad Sázavou, Bystřice nad
Pernštejnem, Velká Bíteš, Velké Meziříčí

HZS Jihomoravského kraje krajské ředitelství: Brno
územní odbory: Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo
stanice: Blansko, Boskovice, Kunštát, Brno-BVV, Brno-Lidická, Brno-Líšeň, Brno-
Přehrada, Brno-Starý Lískovec, Ivančice, Pohořelice, Pozoří, Rosice, Tišnov,
Židlochovice, Břeclav, Hustopeče, Mikulov, Hodonín, Kyjov, Veselí nad Moravou, Vyškov,
Bučovice, Slavkov u Brna, Znojmo, Hrušovany nad Jevišovkou, Moravský Krumlov

HZS Olomouckého kraje krajské ředitelství: Olomouc
územní odbory: Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk
stanice: Jeseník, Olomouc, Litovel, Šternberk, Uničov, Prostějov, Konice, Přerov,
Hranice, Kojetín, Lipník nad Bečvou, Šumperk, Zábřeh

HZS Moravskoslezského kraje krajské ředitelství: Ostrava
územní odbory: Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava, Ostrava
stanice: Bruntál, Krnov, Rýmařov, Frýdek-Místek, Nošovice, Trinec, Karviná, Bohumín,
Český Těšín, Havířov, Orlová, Nový Jičín, Bílovec, Opava, Hlučín, Vítkov, Ostrava-
Fifejdy, Ostrava-Jih, Ostrava-Poruba, Ostrava-Přívoz, Ostrava-Zábřeh, Slezská
Ostrava

HZS Zlínského kraje krajské ředitelství: Zlín
územní odbory: Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín, Zlín
stanice: Kroměříž, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Morkovice-Slížany, Uherské
Hradiště, Uherský Brod, Vsetín, Valašské Meziříčí, Zlín, Luhačovice, Otrokovice,
Slavičín, Valašské Klobouky

Záchranný útvar HZS ČR

Od ledna 2009 zajišťuje svoji činnost Záchranný útvar HZS ČR, který má síly a prostředky rovnoměrně rozložené v rámci České republiky. Záchranné jednotky jsou dislokovány v Hlučíně, ve Zbirohu a v Jihlavě. Záchranný útvar v souladu se zákonem o hasičském záchranném sboru:

- a) plní úkoly jednotky požární ochrany při řešení mimořádné události nebo krizové situace,
- b) plní úkoly při obnově území postiženého mimořádnou událostí nebo krizovou situací, rozhodne-li tak generální ředitelství HZS ČR,
- c) plní úlohu vzdělávacího zařízení,
- d) provádí odbornou přípravu podle zákona o požární ochraně a výuku a výcvik k získávání řidičského oprávnění pro potřeby složek integrovaného záchranného systému a ke zpracování zdokonalování odborné způsobilosti řidičů, kteří plní úkoly v rámci IZS.

Záchranné a likvidační práce

- odklizení sutin zřícených objektů, demolice staticky narušených objektů,
- práce se zemními stroji při povodních, požárech, sesuvech apod.,
- zemní práce (uvolňování koryt řek, zprůjezdnění komunikací, odklizení naplavenin apod.),
- odvoz zeminy, sněhu a různých materiálů,
- vyprošťování techniky při dopravních nehodách, odtahování techniky,
- zvedání břemen různými typy jeřábů,
- přeprava nadrozměrné nebo havarované techniky,
- záchranné a potápěčské práce na vodě a pod vodou,
- evakuace osob, zvířat a materiálů,
- hašení rozsáhlých lesních požárů,
- dálková doprava vody (kyvadlová, hadicová),
- čerpání vody velkokapacitními čerpadly,
- dekontaminace osob a dekontaminace techniky,

- sběr a likvidace uhynulých zvířat,
- zajištění nouzového přežití obyvatel,
- nouzové zásobování pitnou vodou, elektrickou energií a humanitárním materiálem,
- kynologická služba pro plošné a sutinové vyhledávání,
- střelmistrovské práce za použití trhavin,
- řešení sněhových kalamit,
- odklizení dřevin po větrných poryvech na komunikacích,
- nouzové přemostění menších vodních toků,
- obnova postižených území po mimořádné události.

Záchranná a humanitární pomoc do zahraničí

- velkokapacitní čerpání vody v rámci modulu CO (High Capacity Pumping),
- kynologická služba v rámci modulu CO (Urban Search And Rescue),
- přeprava humanitárního materiálu,
- náhrada výpadku elektrické energie (Black out),
- jednotky (odřady) sestavené ad hoc (podle aktuální potřeby).

Vzdělávání hasičů

- obsluha zemních a stavebních strojů,
- obsluha motorových řetězových pil,
- manipulace se zvířaty,
- dekontaminace hasičů,
- vůdce malého plavidla,
- práce na divoké vodě, technická organizace kurzů potápěčů HZS ČR.

Technická a účelová zařízení

Organizačními součástmi generálního ředitelství HZS ČR jsou technická a účelová zařízení, která plní významné úkoly ve výzkumu, vývoji a vzdělávání na úseku PO, v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a při zabezpečování potřeb HZS ČR.

Technický ústav požární ochrany

je technickým zařízením generálního ředitelství HZS ČR pro výzkum a vývoj na úseku PO, zkoušení a posuzování shody požární techniky a vybraných věcných prostředků PO, zjišťování příčin vzniku požárů v závažných případech a provádění požárně technických expertíz. Působí jako autorizovaná osoba, akreditovaný certifikační orgán a akreditovaná zkušební laboratoř. Je znaleckým ústavem v oboru Požární ochrana - příčiny požárů, hořlavost materiálů a výrobků, toxicita plyných zplodin hoření, technické prostředky požární ochrany.

Institut ochrany obyvatelstva

je účelovým zařízením generálního ředitelství HZS ČR pro vědecko-výzkumnou, vzdělávací, informační a specializovanou činnost v oblastech ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, krizového řízení, IZS a zjišťování příčin vzniku požárů.

Ve vědecko-výzkumné činnosti řídí, koordinuje a prakticky realizuje výzkum, vývoj a inovace v oblastech předmětu své činnosti a podílí se na zpracování základních dokumentů v oblasti bezpečnostního výzkumu. Ve vzdělávací a informační činnosti plánuje a organizačně zabezpečuje transfer nových poznatků pro odbornou i širokou veřejnost. Ve spolupráci s Organizací pro zákaz chemických zbraní organizuje v ČR výcvikové kurzy pro zahraniční experty a dále provádí výcvik personálu v oblasti CBRN (chemické, biologické, radiologické a jaderné látky). Ve specializované činnosti poskytuje expertizní a poradenskou činnost v rozsahu předmětu své činnosti; zabezpečuje připravenost a praktickou činnost akreditované stacionární chemické laboratoře HZS ČR,

stacionární radiologické laboratoře, experimentální a výcvikové laboratoře zjišťování příčin vzniku požárů; plní úkoly mobilních laboratoří (chemická, radiologická a biologická laboratoř); plní funkci experimentální laboratoře pro ověřování technických parametrů prvků varovacích a informačních systémů pro ochranu obyvatelstva, plní funkci Centrálního datového skladu HZS ČR a dalších složek integrovaného záchranného systému v oblasti geografických dat.

Hasičský útvar ochrany Pražského hradu

je účelovým zařízením generálního ředitelství HZS ČR, které vykonává činnosti HZS ČR, zajišťuje spolupráci s dalšími bezpečnostními sbory, Hradní stráží, Vojenskou kanceláří prezidenta republiky a orgány veřejné správy nebo dalšími osobami v zájmu zajištění ochrany Pražského hradu. Jedna výjezdová jednotka trvale zajišťuje ochranu areálu Pražského hradu, druhá výjezdová jednotka zabezpečuje plošné pokrytí v přiděleném hasebním obvodu mimo areál Pražského hradu na území hl. m. Prahy. Při mimořádných bezpečnostních opatřeních se celý útvar podílí na zajištění bezpečnosti, kromě standardních činností HZS ČR, i v oblasti CBRN. Realizuje výkon činnosti jednotky čestné stráže HZS ČR.

Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR

je účelovým zařízením generálního ředitelství HZS ČR, které zabezpečuje stanovené opravárenské, servisní a revizní činnosti a skladování určeného materiálu pro HZS ČR včetně pohotovostních zásob Správy státních hmotných rezerv a vykonává státní správu v oblasti metrologie ionizujícího záření prostřednictvím autorizovaného metrologického střediska.

Zařízení plní rovněž úkoly Národní základny humanitární pomoci při zjišťování věcné humanitární pomoci při vzniku a řešení závažných mimořádných událostí a krizových stavů v České republice nebo v zahraničí a zabezpečuje provoz Expozice požární ochrany HZS ČR ve Zbirohu.

Příprava odborníků

Velká pozornost je věnována přípravě budoucích hasičů, příslušníků HZS ČR, zaměstnanců HZS podniků a dobrovolných hasičů. Ta je realizována především ve vzdělávacích zařízeních HZS ČR, na přípravě se významnou měrou podílejí také Institut ochrany obyvatelstva a Záchraný útvar HZS ČR.

Ke komplexnímu programu odborné přípravy pracovníků PO se přikročilo v 60. letech minulého století.

Školní a výcvikové zařízení HZS ČR

je vzdělávacím zařízením generálního ředitelství HZS ČR v oblasti požární ochrany a integrovaného záchraného systému. Ve střediscích v Brně, ve Frýdku-Místku a v nově zřízeném pracovišti ve Zbirohu organizuje a provádí kurzy pro získání a prodloužení odborné způsobilosti a specializační kurzy pro příslušníky HZS ČR, zaměstnance HZS podniků a velitele, strojníky a techniky speciálních služeb ostatních jednotek PO. Na základě požadavků výkonu služby kurzy průběžně aktualizuje a tvoří nové (např. kurz Nebezpečné látky či akreditace kurzu Doprava nemocných a raněných) a zabezpečuje i další formy vzdělávání (přednášky, instrukčně metodická zaměstnání či tematické výcviky v oblasti PO a IZS).

Dále garantuje a zabezpečuje mezinárodní výcviky (aktuálními tématy jsou např. obsluha a nasazení vysokotlakého hasičiho a řezacího zařízení CCS Cobra, výcvik v zařízeních simulujících reálné podmínky požáru, spolu s THW probíhá výcvik stabilizace výkopů či ve spolupráci s Armádou ČR výcviky v oblasti CBRN). Školní a výcvikové zařízení HZS ČR vytváří také podmínky pro samostatný i společný výcvik všech složek IZS.

Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany

se sídlem ve Frýdku-Místku je vzdělávacím zařízením s dlouholetou tradicí, které k zajištění vysoce kvalitní výuky používá moderní vzdělávací metody s využitím e-learningu.

Mezi hlavní úkoly školy patří příprava odborníků s vyšším odborným vzděláním v oboru prevence rizik a záchranářství a prohlubování i ověřování odborné způsobilosti příslušníků HZS ČR.

Škola rovněž organizuje zkoušky odborné způsobilosti fyzických osob podle zákona o požární ochraně.

Státní požární dozor

Významnou součástí činnosti HZS ČR je oblast požární prevence. Jejím základním úkolem je vypracovat opatření k předcházení vzniku požárů, pro zajištění připravenosti k hašení požárů a vytvoření podmínek pro vlastní hašení požárů. Tato opatření mají za cíl minimalizovat riziko vzniku požáru a jeho šíření, a tím zabránit následným ztrátám na životech, zdraví a majetku.

Plnění úkolů na úseku požární prevence je zabezpečováno převážně jako součást výkonu státního požárního dozoru (SPD).

Souhrnný název SPD zahrnuje jednotlivé oblasti činností, které jsou vykonávány příslušnými orgány, které zde zastupují

stát. Dotčenými orgány státní správy na úseku požární ochrany a orgány vykonávající státní požární dozor jsou MV-generální ředitelství HZS ČR a HZS krajů.

Rozsah výkonu SPD je stanoven zákonem o požární ochraně, s podrobnostmi uvedenými ve vyhlášce č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění vyhlášky č. 221/2014 Sb.

Oblasti výkonu SPD

- kontrola dodržování povinností stanovených předpisy o požární ochraně,
- posuzování územního a regulačního plánu, podkladů pro vydání územního rozhodnutí, projektové dokumentace stavby ke stavebnímu řízení, dokumentace k povolení změny stavby před jejím dokončením a posuzování dokumentace ke změně v užívání stavby, k nařízení nezbytných úprav, k nařízení zabezpečovacích prací a k povolení výjimky v rozsahu požárně bezpečnostního řešení podle zvláštního právního předpisu nebo v rozsahu obdobného dokumentu, který je dostatečný pro posouzení požární bezpečnosti stavby,
- ověřování, zda byly dodrženy podmínky požární bezpečnosti staveb vyplývající z posouzených podkladů a dokumentace, včetně podmínek vyplývajících z vydaných stanovisek,
- posuzování výrobků, které nejsou výrobky stanovenými podle zvláštních právních předpisů, z hlediska jejich požární bezpečnosti a posuzování funkčnosti systémů vyhrazených požárně bezpečnostních zařízení,
- schvalování posouzení požárního nebezpečí činností a schvalování dokumentace zdolávání požáru,
- zjišťování příčin vzniku požárů,
- kontrola připravenosti a akceschopnosti jednotek PO,
- ukládání opatření k odstranění zjištěných nedostatků a kontrola plnění těchto opatření.

Integrovaný záchranný systém

Integrovaným záchranným systémem se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

IZS je určen pro koordinaci záchranných a likvidačních prací v případě, že si mimořádná událost vyžádá nasazení sil a prostředků řady subjektů, např. hasičů, policie, poskytovatelů zdravotnické záchranné služby a dalších složek, nebo v případě, kdy je nutné koordinovat záchranné a likvidační práce z úrovně Ministerstva vnitra, hejtmána kraje nebo starosty obce s rozšířenou působností.

Základním právním předpisem pro IZS je zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Základní složky IZS

- HZS ČR,
- jednotky PO zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami PO,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie ČR.

Ostatní složky IZS

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,
- ostatní záchranné sbory,
- orgány ochrany veřejného zdraví,
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,
- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Ostatní složky jsou v IZS začleněny na základě smlouvy o plánované pomoci na vyžádání uzavírané zpravidla s HZS ČR. Ostatní složky IZS jsou povinny při stanovení rozsahu plánované pomoci na vyžádání na základě žádosti operačního a informačního střediska IZS sdělit

- a) osoby pověřené pro zabezpečování pomoci a způsob jejich vyrozumění,
- b) síly a prostředky určené k poskytnutí pomoci,
- c) dobu potřebnou pro poskytnutí sil a prostředků v případě vyžádání pomoci.

Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska IZS, kterými jsou operační a informační střediska HZS krajů a operační a informační středisko generálního ředitelství HZS ČR.

Jednotky PO při svých zásazích spolupracují s jinými složkami IZS při společném zásahu průměrně u 100 000 případů mimořádných událostí ročně.

Jednotky požární ochrany

Jednotkou PO se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky PO (výbava automobilů, agregáty apod.).

Základním posláním jednotek PO je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací.

Hasiči jsou v jednotce PO rozděleni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, případně skupin. Četu tvoří dvě až tři družstva, případně skupiny. Družstvo je tvořeno velitelem a dalšími hasiči. Skupinu tvoří velitel skupiny a jeden až dva hasiči.

Druhy jednotek PO

- **jednotka HZS ČR**
jednotka zřízená jako jednotka HZS kraje, jednotka generálního ředitelství HZS ČR nebo jednotka Záchraného útvaru HZS ČR, složená z příslušníků HZS ČR.

- **jednotka HZS podniku**
je složena ze zaměstnanců podniku, kteří činnost v této jednotce vykonávají jako své zaměstnání. Jednotku zřizuje právnická nebo podnikající fyzická osoba, zpravidla na základě rozhodnutí HZS kraje.
- **jednotka sboru dobrovolných hasičů obce**
činnost v této jednotce její členové zpravidla nevykonávají jako své zaměstnání. Jednotku zřizuje obec ve své samostatné působnosti.
- **jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku**
je složena ze zaměstnanců podniku, kteří činnost v této jednotce zpravidla nevykonávají jako své zaměstnání. Jednotku zřizuje právnická nebo podnikající fyzická osoba, zpravidla na základě rozhodnutí HZS kraje.
- **vojenská hasičská jednotka**
je složena ze zaměstnanců nebo příslušníků Armády ČR. Zřizování, vnitřní organizace a vybavení vojenských hasičských jednotek požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany je v působnosti Ministerstva obrany.

Hlavní úkoly jednotek PO

- hašení požárů,
- záchranné práce při mimořádných událostech,
- ochrana obyvatel
 - evakuace obyvatel,
 - označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
 - varování obyvatel,
- dekontaminace postižených obyvatel nebo majetku,
- humanitární pomoc obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

V jednotkách PO je zařazeno přibližně 78 000 hasičů, z toho je asi 9 000 profesionálních (příslušníci HZS ČR, zaměstnanci HZS podniků) a 69 000 členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Počet jednotek PO k 31. 12. 2017 byl 7 348 a počet výjezdů jednotek PO je v průměru přibližně 107 000 ročně.

Operační řízení

Operační řízení je jednou z nezbytných činností HZS ČR a je realizováno na operačních a informačních střediscích HZS krajů a na operačním a informačním středisku MV-generálního ředitelství HZS ČR.

Prostřednictvím operačních a informačních středisek HZS krajů jsou zpracovávány mimořádné události po

jejich oznámení, vysílány jednotky PO ke zdolání následků mimořádných událostí a je poskytována informační podpora velitelům zásahů.

Operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR provádí koordinaci záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech přesahujících svým rozsahem hranice krajů. V této souvislosti je operační a informační středisko MV-generálního ředitelství HZS ČR partnerem řady operačních středisek a stálých služeb v ČR a kontaktním místem ČR pro sousední státy a mezinárodní organizace v oblasti ochrany obyvatelstva.

Z dat vytvořených operačním řízením a veliteli zásahů jsou tvořeny statistické výstupy a podklady pro strategická rozhodnutí HZS ČR. Nezbytným předpokladem pro fungování operačního řízení je zázemí informačních technologií a především informačních systémů HZS ČR a IZS a geografických informačních systémů.

Součástí operačního a informačního střediska HZS kraje je také telefonní centrum tísňového volání, jehož úkolem je příjem a vyhodnocení hovorů uskutečněných na jednotné evropské číslo tísňového volání 112 a na národní číslo tísňového volání 150. Na základě informace získané z tísňového volání zahajují složky IZS svou činnost, zejména pak realizují výjezd a zásah v místě ohlášené události. Telefonní centra tísňového volání jsou vybavena technologií nezbytnou pro příjem automatizovaného tísňového volání z vozidel založeného na celoevropském systému eCall.

Komunikace mezi telefonním centrem tísňového volání a operačními středisky základních složek IZS, jakož i komunikace mezi operačními středisky navzájem, probíhá prostřednictvím Národního informačního systému IZS, který zajišťuje jednotné komunikační a datové prostředí pro všechny složky, umožňuje sdílení operačních dat a okamžité vyžádání spolupráce a poskytuje společný obraz operační situace na místě mimořádné události.

Humanitární pomoc do zahraničí

Poskytování humanitární pomoci do zahraničí je nedílnou součástí zahraniční politiky České republiky. Uskutečňuje se na bilaterální úrovni nebo prostřednictvím mezinárodních vládních i nevládních organizací.

Humanitární pomoc do zahraničí je poskytována na základě žádosti postižené země, která o pomoc požádá prostřednictvím zastupitelských úřadů nebo mezinárodních organizací.

Podmínky pro poskytování humanitární pomoci do zahraničí jsou upraveny zákonem č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů.

Ministerstvo vnitra podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, plní úkoly v oblasti zapojení České republiky do mezinárodních záchranných operací při mimořádných událostech v zahraničí a poskytování humanitární pomoci do zahraničí v součinnosti s Ministerstvem zahraničních věcí.

Úkolem MV-generálního ředitelství HZS ČR je zejména organizace záchranné a materiální pomoci do zahraničí, zajišťování funkce kontaktního místa pro vyžádání humanitární pomoci do zahraničí postiženým státem nebo mezinárodní organizací a informování příslušných mezinárodních organizací o silách a prostředcích České republiky předurčených pro poskytování humanitární pomoci do zahraničí.

Základní formy poskytování pomoci

- **záchranná** – zapojování do mezinárodních záchranných operací anebo vysílání samostatné záchranné jednotky. Záchrannou humanitární pomoc poskytuje Česká republika prostřednictvím HZS ČR, který má pro tyto operace předurčeny speciální odřady (tzv. moduly civilní ochrany). Mimo tyto odřady je HZS ČR připraven sestavit záchranné týmy např. pro hašení lesních požárů nebo pro pomoc při sněhové kalamitě,
- **materiální** – poskytnutí materiálu na základě potřeb postižené země,

- **finanční** – je poskytována prostřednictvím Ministerstva zahraničních věcí. Finanční humanitární pomoc je poskytována formou darů, příspěvků mezinárodním organizacím a integračním seskupením nebo dotací nevládním neziskovým organizacím v České republice na poskytování humanitární pomoci do zahraničí státům mimo Evropskou unii a Evropský hospodářský prostor,
- **poradenská** – vysílání specialistů a odborníků nebo poskytování potřebných informací. Poradenská nebo expertní pomoc je poskytována na základě žádosti postiženého státu přímo nebo prostřednictvím ERCC (Středisko pro koordinaci odevzy na mimořádné události Evropské unie), které vytváří tzv. koordinační a vyhodnocovací tým EU,
- **kombinovaná** – kombinuje předcházející čtyři formy pomoci.

Moduly civilní ochrany vytvořené podle standardů EU

- **MEDIUM a HEAVY USAR modul** – vyhledávací a záchranné práce v obytných oblastech ve středně těžkých a v těžkých podmínkách,
- **HCP modul** – vysokokapacitní čerpání vody,
- **CBRNDET modul** – chemická, biologická, radiologická a jaderná detekce a odběr vzorků,
- **FRB modul** – povodňové záchranné práce čluny,
- **AMP modul** – předsunutá zdravotnická jednotka.

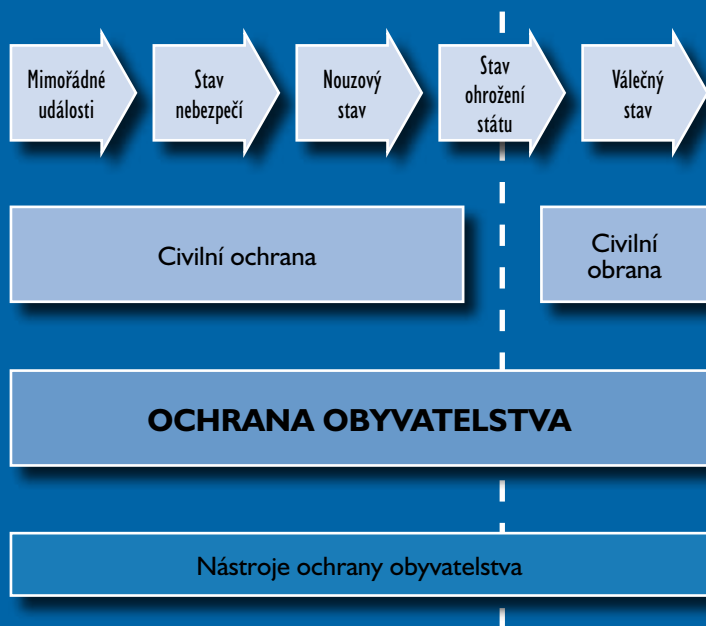
Ochrana obyvatelstva

Ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je spolu se zajištěním svrchovanosti, územní celistvosti a ochranou demokratických základů České republiky základní povinností, a tedy i funkcí státu.

Ochrana obyvatelstva v České republice je definována zákonem o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů jako plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Koncepce ochrany obyvatelstva

Jedná se o základní koncepční materiál schválený vládou, který stanovuje hlavní trendy rozvoje ochrany obyvatelstva

a podle něho se plánují opatření ochrany obyvatelstva ve střednědobém (do roku 2020) a dlouhodobém (do roku 2030) výhledu. Plnění úkolů stanovených koncepcí se v tříletých cyklech vyhodnocuje.

Varování

V České republice je zaveden jediný varovný signál „Všeobecná výstraha“ pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události.

Signál je vyhlášen kolísavým tónem sirény po dobu 140 sekund a může zaznít třikrát za sebou v přibližně třiminutových intervalech. Po akustickém tónu sirény následuje tišňová informace z hromadných informačních prostředků.

Evakuace

Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí.

Při evakuaci si občané s sebou vezmou evakuační zavazadlo.

Ukrytí

K ukrytí osob před kontaminací radioaktivním prachem, účinky pronikavé radiace a toxickými účinky nebezpečných látek se využívají přirozené ochranné vlastnosti staveb s úpravami proti pronikání těchto látek. Pro případ vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se plánuje využití improvizovaných a stálých úkrytů.

Nouzové přežití

Opatření nouzového přežití se zpravidla plánují jako opatření navazující na evakuaci obyvatelstva z ohroženého území. Jedná se zejména o nouzové ubytování, nouzové zásobování základními potravinami a pitnou vodou, základní nouzové služby pro obyvatelstvo a organizování humanitární pomoci.

Krizové řízení

Krizové řízení je v podmínkách bezpečnostní politiky České republiky pojato jako souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení (vláda, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů a další orgány s působností na území kraje, orgány obce s rozšířenou působností a orgány obce), zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešení či ochranou kritické infrastruktury. V České republice rozlišujeme krizové situace na ty, které souvisejí nebo nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením.

Působnost a pravomoci orgánů krizového řízení, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace a jejich řešení stanovuje zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Řešení krizové situace je spojeno zejména s prováděním záchranných a likvidačních prací, realizací opatření k ochraně

postižených obyvatel a jejich nouzovému přežití, opatření k zajištění funkčnosti veřejné správy a kritické infrastruktury apod.

Na základě krizového zákona může hejtman kraje vyhlásit **stav nebezpečí** v případě, že jsou ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů, orgánů krajů a obcí, složek IZS nebo subjektů kritické infrastruktury. Pro řešení krizových situací značného rozsahu může vláda České republiky vyhlásit **nouzový stav** pro celé území státu nebo jeho část. Je-li ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost nebo jeho demokratické zásady, může Parlament České republiky vyhlásit **stav ohrožení státu**. **Válečný stav** může Parlament České republiky vyhlásit v případě, je-li Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně proti napadení.

Vybrané úkoly HZS ČR v oblasti krizového řízení

- sjednocuje postupy v oblasti krizového řízení,
- organizuje instruktáže a školení v oblasti krizového řízení,
- provádí kontroly zajištění připravenosti na řešení krizových situací,
- plní úkoly v oblasti ochrany kritické infrastruktury,
- podílí se na plnění úkolů v oblasti hospodářských opatření pro krizové stavy,
- vede přehled možných zdrojů rizik a provádí analýzy ohrožení pro území kraje,
- zabezpečuje zpracování krizového plánu kraje a krizového plánu obcí s rozšířenou působností,
- vytváří podmínky pro činnost krizového štábu kraje a krizového štábu obce s rozšířenou působností,
- podílí se na řešení krizových situací,
- seznamuje obce a právnické a fyzické osoby na jejich žádost s charakterem možného ohrožení s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení.

Výchova a vzdělávání obyvatelstva

Práce HZS ČR nespočívá jen ve zdolávání požárů, technické pomoci nebo pomoci při mimořádných událostech, zahrnuje také informování všech skupin obyvatelstva o možných mimořádných událostech a správných postupech v případě ohrožení. Všeobecně známé zkušenosti dokazují, že pouze dobře informovaný občan je nejen lépe připraven předcházet vzniku mimořádné události, ale v případě již vzniklé mimořádné události je také schopen se účinněji chránit a pomoci ostatním.

Z tohoto důvodu HZS ČR klade v této oblasti důraz na výchovu a vzdělávání obyvatelstva. Výchova a vzdělávání obyvatelstva je systém, který sestává ze dvou základních prvků. Nosným kamenem je pravidelné vzdělávání obyvatelstva v rámci standardního vzdělávacího procesu. Kromě něj jsou dále realizovány další projekty a akce pro veřejnost, které slouží k podpoře pravidelné výuky nebo na ní navazují, rozvíjejí a doplňují ji a slouží pro cílové skupiny, které již neprochází pravidelnou výukou. Tuto činnost nazýváme preventivně výchovnou činností.

Zaměření výchovy a vzdělávání reaguje nejen na možná rizika, ale také na právní předpisy, změny v technologickém pokroku a na aktuální potřeby společnosti.

Základní zaměření výchovy a vzdělávání obyvatelstva

- podpora vzdělávání dětí a mládeže v rámci vzdělávacího procesu ve školách
 - spolupráce s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na tvorbě vzdělávacích dokumentů z oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí,
 - příprava stávajících učitelů prostřednictvím akreditovaných vzdělávacích programů HZS ČR, nebo ve spolupráci s odbory školství krajských úřadů a ve spolupráci s Národním institutem dalšího vzdělávání,
 - spolupráce s vysokými školami na přípravě budoucích učitelů v oblasti ochrany člověka za mimořádných událostí,

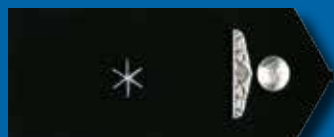
- příprava nebo podíl na tvorbě učebnic a příruček pro výuku,
- pomoc při přípravě praktických cvičení a projektových dnů ve školách,
- realizace projektů a akcí pro všechny skupiny obyvatelstva
 - informování občanů regionálními rozhlasovými a televizními stanicemi a prostřednictvím regionálního tisku,
 - organizace odborných konferencí, seminářů a besed,
 - předávání informací v rámci jednorázových akcí pro veřejnost,
 - tvorba materiálů a jejich distribuce občanům,
 - pořádání soutěží (pohybově-vědomostní, výtvarné),
 - umožnění exkurzí na stanicích HZS krajů.

HZS ČR realizuje také vzdělávání odborníků/expertů působících v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Toto vzdělávání probíhá v souladu s příslušnými právními normami a usměrňuje jej Koncepce vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. V rámci této přípravy se zaměřujeme na jednotlivé cílové skupiny, mezi které patří například úředníci územních samosprávných celků, státní zaměstnanci, příslušníci ozbrojených sil a bezpečnostních sborů, volení funkcionáři, zaměstnanci právnických a podnikajících fyzických osob, jejichž pracovní náplň je dotčena povinnostmi ve vztahu ke krizovému a obrannému plánování a ochraně obyvatelstva, ale také akademičtí pracovníci vysokých škol vyučující v oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení a rovněž studenti těchto vysokých škol.

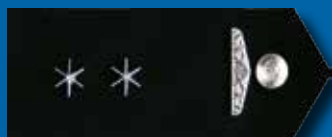
K prověřování jak plánovací dokumentace, tak nastavených postupů při komunikaci a řešení mimořádných událostí a krizových situací slouží pravidelné realizování cvičení orgánů krizového řízení, složek IZS a dalších subjektů podílejících se na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Hodnostní označení/hodnosti příslušníků HZS ČR

rotný

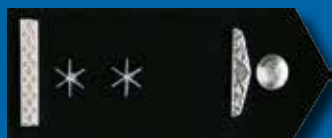
strážmistr

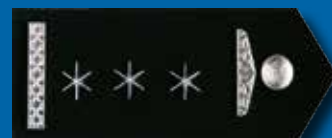
nadstrážmistr

podpraporčík

praporčík

nadpraporčík

podporučík

poručík

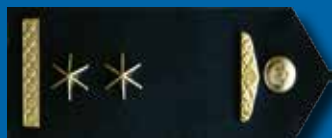
nadporučík

kapitán

major

podplukovník

plukovník

brigádní generál

generálmajor

generálporučík

ODBOBNÝ ČASOPIS POŽÁRNÍ OCHRANY,
INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU
A OCHRANY OBYVATELSTVA

poskytuje informace z oblastí požární ochrany, činností složek integrovaného záchranného systému, problematiky ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Je určen pracovníkům orgánů státní správy a samosprávy, právníkům a podnikajícím fyzickým osobám působícím v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, příslušníkům, zaměstnancům a členům složek IZS. Vychází měsíčně a je dodáván pouze předplatitelům. Cena 25 Kč.

Vydává:	MV-generální ředitelství HZS ČR Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 PRAHA 414
Redakce:	Kloknerova 26, 148 01 PRAHA 414 tel.: 950 819 798, 950 819 947, 950 819 950, 950 819 951, 950 819 953, e-mail: redakce@grh.izscr.cz
Webové stránky:	www.hzscr.cz
Distribuce a předplatné:	A.L.L. production, s.r.o., P.O.Box 732, III 21 Praha I, tel.: 840 306 090, e-mail: 112@predplatne.cz, www.predplatne.cz
Předplatné a distribuce do zahraničí:	MediaCall, s.r.o., Vídeňská 995/63, 639 00 Brno, tel.: 532 165 165, e-mail: export@mediacall.cz, www.predplatnedozahranici.cz

Hasičský záchranný sbor České republiky

Vydalo • MV-generální ředitelství HZS ČR, Kloknerova 26, pošt. příhr. 69, 148 01 Praha 414

Redaktorka • plk. Mgr. Libuše Chvojková

Grafická úprava • Lubomír Mašek, Hálkova 175, 261 01 Příbram I

Tisk • Tiskárna Ministerstva vnitra, p.o., Bartůňkova 1159/4, Praha 4

ISBN • 978-80-87544-63-1

© MV-generální ředitelství HZS ČR 2018